

ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ, KULLANILMASI, HARCANMASI VE KORUNMASI

Hayrunnisa ÖZDEMİR*

ÖZET

Çocuğun; miras, bağışlama veya kendi meslekî uğraşları sonucu elde ettiği malvarlığı velayet altında olduğu müddetçe ana ve babası tarafından yönetilir. Bu malların kullanılması da Türk Medeni Kanununda belirtilen sınırlar dâhilinde gerçekleşir. Ana ve baba çocuğun mallarını eski Medeni Kanundan farklı olarak sadece kullanabilme hakkına sahip olup, onlardan yararlanma hakkı kendilerine tanınmamıştır. Türk Medeni Kanununa getirilen bu düzenleme BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 32. Maddesine de uygundur.

Ana ve babanın çocuğun mallarını yönetme hakkı sınırsız değildir. Bu yetkiyi yerine getirirken vekil gibi sorumludurlar. Bundan dolayı eğer, gerekli sadakat ve özen gösterilmediği tespit edilirse malların yönetimi konusunda hâkim, Ana ve babaya karşı gerekli önlemleri alır. Alınan önlemlerin çocuğun mallarını koruma konusunda yeterli olmadığı hâkim tarafından anlaşıldığında, malların yönetimi ana ve babadan alınarak kayyım tevdii edilir. Ana ve baba çocuğun mallarını yönetirken kasten vermiş oldukları zararlardan, müştereken sorumlu olurlar.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Malları, Çocuk Mallarının Yönetimi, Kayyım, Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Mallarının Harcanması

THE MANAGEMENT, USAGE AND SPENDING OF CHILD PROPERTIES

ABSTRACT

Properties of child, which are acquired as a result of inheritance, donation or his/her own occupational work, are managed by parents during the existence of parental rights. Usage of these properties occurs within the limits of Turkish Civil Code. Differently from the previous Turkish Civil Code, parents just have a right of usage the child properties, right to benefit from properties is not vested. This regulation, that is brought to Turkish Civil Code, is also in accordance with the 32th article of UN Convention on the Rights of the Child.

Parents' right to manage of child's properties is not limitless. They are liable like an attorney while they perform this power. Hence, if it is determined that they behave without required loyalty and care, judge takes necessary measures against parents respecting the management of properties. When it is understood by the judge that measures taken are not sufficient in order to protect child's properties,

* Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Kürsüsünde Öğretim Elemanı (hayrunnisazdemir@gmail.com)

management of properties is taken from parents and entrusted to a trustee. Parents are severally liable because of wilful damages while they manage properties of their child.

Keywords: *Child Properties, Management of Child Properties, Trustee, Convention on the Rights of the Child, Spending of Child Properties.*

İ.GİRİŞ

Türk Medeni Kanununda, Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinde belirtilen temel ilkeler doğrultusunda ana ve babanın çocuğun malları üzerindeki haklarında önemli değişiklikler söz konusu olmuştur. Eski Medeni Kanunda ana ve babanın çocuk mallarından yaralanma (intifa) hakkı söz konusu iken yeni Medeni Kanunla ana ve baba çocuk mallarından sadece kullanabilme hakkına sahip olmuştur. Ayrıca ana ve baba çocuk mallarını geri verirlerken de yine intifa hakkı sahibi gibi sorumlu olmayıp bilakis vekil gibi sorumlulukları söz konusu olur. Vekilin sorumluluğu da TBK. m. 506 gereği objektifleştirilmiş niteliktedir.

Türk Medeni Kanununda yapılan değişikliklerden bir diğeri de çocuğun ana ve babası yanında yaşadığı sürece kazancını ana ve babaya vereceği ilkesi, bu kazancın çocuğa ait olacağı hükmü ile değiştirilmiştir. Ana ve babaya sadece çocukla yaşadıkları müddetçe çocuktan kendilerine maddi katkıda bulunmasını isteme hakkı tanınmıştır. Bu şekilde Kanun, BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 32. maddesindeki "*Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek ya da sağlığına veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler*" hükmü ile çocukların ekonomik sömürüye karşı korunması ilkesi gereğince, çocukların ekonomik güvenliğini sarsıcı nitelikteki hükümlerini yürürlükten kaldırmıştır. Söz konusu bu maddede çocuğa malları üzerinde hâkimiyet hakkı tanınmıştır. Sözleşmenin ikinci fıkrasında, sözleşmeye taraf devletlerin çocukların ekonomik olarak sömürülmesine karşı gerekli tedbirlerin alınması gerektiğine vurgu yapılmıştır¹. Sözleşmenin bu hükmü ile ana ve babanın çocuk mallarının gerektirdiği işlemler bakımından sahip oldukları serbesti muhafaza edilmiştir.

¹ Taraf Devletler, bu maddenin uygulamaya konulmasını sağlamak için yasal, idari, toplumsal ve eğitsel her önlemi alırlar. Bu amaçlar ve öteki uluslararası belgelerin ilgili hükümleri göz önünde tutularak, Taraf Devletler özellikle şu önlemleri alırlar:

a) İşe kabul için bir ya da birden çok asgari yaş sınırı tespit ederler; **b)** Çalışmanın saat olarak süresi ve koşullarına ilişkin uygun düzenlemeleri yaparlar; **c)** Bu maddenin etkili biçimde uygulanmasını sağlamak için ceza veya başka uygun yaptırımlar öngörürler.

Çalışmamızda Türk ve İsviçre Medeni Kanununda çocuk malları hakkında yer alan maddelere Yargıtay ve İsviçre Federal Mahkeme kararları ışığında ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Çocuk malları Türk hukukunda uygulamada ve yüksek mahkeme kararlarında pek fazla yer almamaktadır. Bu durumun en önemli sebebi olarak, toplumun çok fazla zengin olmaması ve çocuk malları müessesesinin toplumda yeterince bilinmemesi gösterilebilir. Ancak Medeni Kanunda yapılan değişikliklerle çocuk malları konusunda önemli bazı ölçütler ve yenilikler benimsenmiştir. Bu yenilikler ile çocuğun mallarının ana ev baba tarafından tüketilmesinin veya kötü bir kullanıma maruz bırakılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Bunun yanı sıra çocuğun mallarını kullanan ana ve babanın da sorumluluklarında önemli değişiklikler de söz konusudur. İşte bütün bu değişiklikler çerçevesinde, çocuk mallarının kazanımı, yönetimi, yönetimin sona ermesi ve ana ve babanın malların yönetiminde doğan sorumlulukları mahkeme kararları ışığında yeniden ele alınıp inceleme yoluna gidilmiştir.

II. ÇOCUK MALLARI

Çocuk, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan itibaren hak ehliyetine sahiptir (TMK m. 28/f.2). Çocuk, hak ehliyetine sahip bir varlık olarak, ana ve babasının malvarlığından ayrı, tamamen bağımsız bir malvarlığına sahiptir². Çocuk malları; mamelekî (para ile ölçülebilen) değeri olan bütün hakları; taşınır ve taşınmaz mallar üzerindeki mülkiyet haklarını, sınırlı ayni hakları, alacak haklarını ve fikri ve sınaî hakları kapsar³.

Çocuk mallarını, ölüme bağlı ve sağlar arası işlemler vasıtasıyla farklı şekillerde kazanır. Söz konusu kazanım şekilleri, çocuğun kendisine intikal eden miras (TMK m. 495 vd.), kendi lehine yapılan ölüme bağlı bir tasarruf (TMK m. 517 vd., ve sağlar arası bağışlamalardır. Kişiliğe yönelik hukuka aykırı bir fiilden doğan tazminat alacağı, sigorta alacağı, destekten yoksun kalma tazminatı, çocuğa ana ve babası veya üçüncü kişiler tarafından yapılan bağışlamalar, özellikle çocuk lehine bankaya yatırılan paralar da çocuğun malvarlığına dâhildir. Ayrıca yasal temsilci tarafından çocuk adına yapılan kazandırıcı işlemler vasıtasıyla da çocuğun malvarlığına bir unsurun dâhil olması mümkündür⁴. Bunların yanı sıra çocuğun kendi çalışması sonucu elde ettiği kişisel kazancı ve ana ve babanın evlilik içerisinde çocuğun bakımını

² Breitschmid, PN. 1 Art. 318 ZGB; Biderbost, PN. 1, Art. 318 ZGB.

³ Rohde, 37 vd; Herzig, PN. 57, 30; Hegnauer, 28.02; Baygın/Doğan, 380.

⁴ Baygın/Doğan, 381.

karşılama yükümlülüğü (TMK m. 327/I), ayrıca ayırt etme gücüne sahip küçüğün veya kendisine fiilen bakan ana ya da babasının diğerine karşı çocuk adına talep edebileceği nafaka (TMK m. 329) da çocuk malvarlığına dâhildir. Bunlara ek olarak, çocuğun TMK m. 364 gereğince üst soyundan (ana ve baba, büyük ana ve büyük baba) ve refah içinde bulunan kardeşlerinden talep edebileceği yardım nafakası da çocuğun malvarlığına dâhildir⁵.

III. ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ

A.Genel Olarak

Yönetim, dar ve teknik anlamda, malvarlığına dâhil unsurların korunması, bakımı, onarımı, iyileştirilmesi ve ekonomik amacına uygun olarak işletilmesini ilgilendiren fiili ve hukuki nitelikteki bütün iş ve işlemlerin yapılmasını ifade eder. Bir eşya üzerinde esaslı değişiklikler yapılması, o eşyanın devredilmesi, üzerinde sınırlı ayni hak kurulması gibi işlemlere konu edilmesi teknik anlamda yönetim olmayıp bilakis tasarruftur⁶. Buradan hareketle, ana ve baba, çocuğun mallarının bakım ve onarımını yapabilir, eşyaları kiraya verebilir hatta eşyalardan yararlanma tarzını bile değiştirebilirler.

Çocuk mallarının yönetimi TMK. m. 352’de genel hatlarıyla belirtilmiştir. Buna göre, “*Ana ve baba velayetleri devam ettiği sürece çocuğun mallarını yönetme hakkına sahip ve bununla yükümlüdürler; kural olarak hesap ve güvence vermezler. Ana ve babanın yükümlülüklerini yerine getirmedikleri durumlarda hâkim müdahale eder*” hükmüne yer verilmiştir. Söz konusu hükümle çocuk malları üzerindeki ana ve babanın yetkileri eski metinden farklı olarak ele alınmıştır. Fakat TMK m. 352’de yer alan çocuk mallarının yönetim hakkı, sadece dar ve teknik anlamda yönetim hakkından ibaret değildir. Zira söz konusu bu hüküm TMK m. 342 ve 448 ile birlikte değerlendirilmelidir. Buradan TMK m. 352’de yer alan yönetim yetkisinin ana ve babanın çocuk malları üzerinde tasarruf yetkisinin de olduğu sonucuna varılabilir⁷. Bu durumda velayet hakkına sahip ana ve baba çocuk malları konusunda hukuken yasal temsilci niteliğindedirler. Söz konusu bu temsilcilik sıfatları velayet kendilerinde olduğu müddetçe ve çocuk ergin oluncaya kadar devam eder. Yasal temsilci olan ana ve baba çocuğun ad ve hesabına

⁵ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.122, 299; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 34, 502; Öztan, 681-682 .

⁶ Arpacı, 104, 105; Serozan, PN. 252, 179.

⁷ Akyüz, 156; Baygın/Doğan, 382.

yapacakları hukukî işlemlerle çocuğun malvarlığının aktifini artırabilecekleri gibi pasifini de çoğaltabilme yetkisine de sahiptirler. Ana ve babanın çocuk malları üzerinde gerçekleştirecekleri tasarruf hak ve yetkisi kendilerine velayet hakkından dolayı mutlak bir hak olarak verilmiştir. Örneğin ana ve baba çocuk adına yapacakları borçlanmalarda, çocuğun mallarını rehin edebilir. Çocuğa miras veya bağış sonucu mülkiyeti geçen malları satabilir ve mallar taşınmaz ise tescil talebinde de bulunabilirler. Zira bütün bu örnekler sonucu denilebilir ki, çocuk mallarının yönetimi kavramının kapsamına, ana ve babanın çocuk malları üzerinde onlarla ilgili ve amaca uygun her türlü taahhüt ve tasarruf işlemleri dâhildir⁸. Ancak ana ve baba bunu gerçekleştirirken hep çocuğun menfaatini gözetmek zorundadırlar⁹. Nitekim bu durum gözetilmediğinde hâkim çocuğun mallarını ana ve babanın elinden alabilir. Nitekim bu durum TMK m. 352/II “*Ana ve baba yükümlülüklerini yerine getirmediğinde hâkim müdahale eder*” hükmü ile somutlaşmıştır.

B. Velayete Sahip Ana ve babanın Yönetim Hakkı ve Yükümlülüğü

Çocuğun malları, velayet hakkına sahip ana ve babası tarafından çocuk ergin oluncaya kadar yönetilir¹⁰. Çocuğun mallarının yönetimi velayet hakkına sahip ana ve baba için hem bir hak hem de bir görevdir. Ana ve baba veya onlardan biri bu haktan feragat edemez veya biri yönetimi diğerine devredemez¹¹. Bu durum Türk Medeni Kanun madde 352/I’de, “*Ana ve baba velayetleri devam ettiği sürece, çocuğun mallarını yönetme hakkına sahip ve bununla yükümlüdürler, kural olarak hesap ve güvence vermezler.*” şeklinde düzenlemiştir. Ana ve baba sözü edilen yükümlülüklerini yerine getirmede kanun hükümlerine aykırı davrandıklarında¹² hâkim çocuk mallarının korunması için müdahale eder (TMK m. 352/II).

⁸ Öztan, 684; Akıntürk/Karaman, 421; Bozer, 199; Hegnauer, PN. 38, Art. 290 ZGB.

⁹ Serozan, PN. 267, 191; İnan, 135.

¹⁰ Köprülü/Kaneti, 255; Akıntürk/Karaman, 420; BGER 5A_30/2009 vom 24. Februar 2012 (f); “Annenin başkası ile evlenmesi, çocuklara ait maaşları alması velayet hakkının nez edilmesine sebep olamaz. Çünkü ana-baba velayetleri devam ettikçe çocukların mallarını idare ederler; hesap ve teminat vermek zorunda değildirler” (Y. 2. HD., T. 05.11.1984, E. 1984/8890, K. 1984/8970, naklen Kazancı Otomasyon).

¹¹ Akıntürk/Karaman, 421; Hatemi/Serozan, 352; Öztan, 684; Breitschmid, PN. 6, Art. 318 ZGB; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 32, 501; Biderbost, PN. 5 Art. 318 ZGB.

¹² “Çocuğun mallarını kendi yararına kullanmak ve onun ekonomik geleceğini tehlikeye düşürmek, velayet hakkının savsaklandığı hatta kötüye kullanıldığı sonucunu doğurur” (Y. 2. HD. T. 17.04.1979, E. 1979/3041, K. 1979/3262, naklen Kazancı otomasyon).

Ana ve babanın yönetim hakkı, çocuğun doğum anında sahip olduğu ve sonradan kazanacağı bütün mallarını kapsar¹³. Malların yönetim hakkına, bu fiille mündemiç bütün hukuki durumlar dâhildir¹⁴. Ana ve babaya tanınmış olan çocuğun mallarının yönetimine; malları kiraya vermek, kira bedellerini toplamak, gerekli onarımları yaptırmak gibi sadece “olağan yönetim işleri” değil, aynı zamanda malları satmak, onlar üzerinde aynı hak tesis etmek gibi tasarruf işlemleri de dâhildir¹⁵.

Ana ve babanın yönetim hakkının içeriğine, çocuğun serbest malları dışında kalan bütün diğer mallar girer¹⁶. Bunlara ek olarak ana ve baba sadece çocuğun mevcut mallarını değil bilakis gelecekte sahip olacağı mallarını da yönetme hakkına sahiptir¹⁷. Bu yönetim hakkının kapsamına çocuğun mallarının yerine geçen ikame değerler de dâhildir. Yönetim hakkının kullanılması, yönetimin kapsamına giren bu mallar üzerinde fiili egemenliği de gerektirdiğinden ana ve baba çocuğun mallarının fer’i zilyedidirdir¹⁸. Velayet hakkına sahip ana ve baba vasiden farklı olarak, çocuğun mallarını kullanırken hâkim iznine ihtiyaçları yoktur (TMK m. 342/III). Çocuğun mallarını yönetmede ana ve baba, hâkimden izin almayacakları¹⁹ gibi çocuklarının düşünce ve oylarını da almak zorunda değillerdir. Ancak TMK 339/III’e göre, “*Ana ve baba, olgunluğu ölçüsünde çocuğa hayatını düzenleme olanağını tanır; önemli konularda olabildiğince onun düşüncesini göz önünde tutarlar*” hükmü gereğince de çocuğun malları konusunda onun yaşı

¹³ Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1688, 346-347; Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.126, 300.

¹⁴ BGER 5P. 57/2006 E, 3.2.

¹⁵ Velidedeoğlu, 376; Saymen/Elbir, 377; Tandoğan, 186; Akıntürk/Karaman, 421; “Anne ve baba velayetleri çerçevesinde 3. kişilere karşı çocuklarının yasal temsilcileridir. Yasal temsilci durumunda, bulunan anne ve baba 327 ve 356. maddesindeki koşulların oluşması dışında hâkimden izin almaksızın çocuklarına ait taşınır veya taşınmaz malları satabilirler. 360 ve 361. maddelerdeki olumsuz koşullar gerçekleşmedikçe malları idare etmekle yükümlüdürler” (Y. 2. HD., T. 24.05.2002, E. 2002/5872, K. 2002/6944, naklen Kazancı otomasyon).

¹⁶ Egger, PN. 1, Art. 290 ZGB, 152; Akyüz, 156; Baygın/Doğan, 385; İnan, 134.

¹⁷ Öztan, 685; Oğuzman/Dural, 282; Akyüz, 156; Baygın/Doğan, 385.

¹⁸ Velidedeoğlu, 376; Saymen/Elbir, 377.

¹⁹ “Ana ve babanın çocuğun mallarını yönetmekte her ne sebeple olursa olsun yeterince özen göstermemeleri durumu mevcut olmadıkça; hâkim, çocuk mallarının korunması konusunda ana ve babanın yönetme hakkına müdahale edemez ve bu sonucu doğuracak bir karar veremez. Velayet hakkına sahip olan annenin çocuğun mallarını yönetmekte yeterli özeni göstermediği iddia ve ispat edilmemişken; annenin kanundan doğan yönetim hakkını sınırlayacak müdahale niteliğinde karar verilemez” (Y. 2. HD., T. 29.03.2011, E. 2010/17939, K. 2011/5497, naklen Kazancı Otomasyon); Hegnauer, PN. 28.03, 231; Akyüz, 156; Baygın/Doğan, 386; Biderbost, PN. 7 Art. 318 ZGB; Keller, 58; Riemer, Mehrfach, 84 ff.

ve olayları idrak kabiliyeti doğrultusunda ana ve baba çocuğu aydınlatır. Hatta yapılacak işlemler konusunda onun görüşünü de alırlar. Ancak çocuğun işi uygun bulması ana ve babayı sorumluluktan kurtarmaz (TMK m. 450/II'ye kıyasen). Ayrıca çocuğun görüşünün alınması hususu vasilere de açıkça görev olarak yüklenmiştir. Buna göre “*Vesayet altındaki kişi görüşlerini oluşturma ve açıklama yeteneğine sahipse, vasi önemli işlerde karar vermeden önce olanak ölçüsünde, onun görüşünü almakla yükümlüdür*” (TMK m. 450/I). Ana ve babaya çocuğun mallarının yönetimi hususunda tanınmış olan bu hak, velayet hakkına sıkı sıkıya bağlıdır²⁰. Ana ve baba velayet hakkına sahip değillerse, çocuğun mallarını yönetme hakkı da onlara ait değildir. Velayet hakkına sahip olan ana ve baba, yasal sınırlamalar çerçevesinde, çocuğun mallarını bağımsız olarak yönetirler.

Çocuğun kişisel varlığının gözetilmesi ve malvarlığının dış ilişkide korunup değerlendirilmesi, genellikle yasal temsil yoluyla gerçekleşmektedir²¹. Çocuğun ehliyet grubu sınırlı ehliyetsiz kategorisine dâhildir. Ana ve baba, çocuğun bakımı, yetiştirilmesi, yararları ve mallarının yönetimi için gerekli olmayan işlemleri yasal temsilcisi sıfatıyla çocuk adına yapamaz²². Bu çerçevede çocuğun mallarını vakfedemez, onun malvarlığından önemli başlılarda bulunamaz ve başkasının borcu için çocuk adına kefil olamaz (TMK m. 342/III, 449)²³. Diğer taraftan çocuk ile ana ve babanın menfaatleri çatışırsa bu durumda çocuğa bir kayyım atanması gerekir (TMK m. 426/b. 2)²⁴. Buna ek olarak, eğer menfaat çatışması, çocuk ile ana ve babası arasında veya ana ve babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişiler arasında yapılacak ve çocuğu borç altına sokacak bir işlem dolayısıyla ortaya çıkıyorsa, kayyım atanmasından başka işlemin hâkim tarafından da onaylanması gerekir (TMK m. 345)²⁵. Burada atanan kayyım hukuki niteliği itibarıyla temsil kayyımıdır ve çocuğu belli hukuksal işlemde temsil eder²⁶.

²⁰ **Biderbost**, PN. 4, Art. 318 ZGB; **Breitschmid**, PN. 12, Art. 318 ZGB; **Schwenzer**, PN. 2, Art. 297 ZGB.

²¹ **Serozan**, PN. 122, 272; **Keller**, 63 ff; **Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo**, PN. 27, 499.

²² **Tekinay**, 494; **Serozan**, PN. 119, 123, 268, 273;

²³ **Hatemi/Serozan**, 353; **Öztan**, 683; “ Ana ve baba çocuğa ait malları yönetmek hakkına sahiptirler. Ancak çocuğun mallarını başkasına başılayamaz, vakfedemez, çocuk adına kefalet ve rehin veremezler” (Y. 2. HD., T. 18.04.1996, E. 1996/2149, K. 1996/4226, naklen **Özüğür**, 795 vd).

²⁴ **Helvacı**, 25, 26; **Baygın/Doğan**, 387;

²⁵ **Oğuzman/Dural**, 513.

²⁶ **Gümüş**, 211; **Yücel**, 124.

Ana ve baba çocuğun mallarını yönetirken “iyi bir yönetici gibi”²⁷ yönetmekle yükümlüdür²⁸ (TMK m. 363/I, TBK. m. 506/II-III). Ana ve babanın yönetim hakkı çocuğun menfaatiyle bağdaşabildiği ölçüde çocuğun, ana ve babanın ortak menfaatlerine hizmet etmelidir²⁹. Ana ve baba çocuğun mallarının yönetimini sadakat ve özenle yerine getirmelidir. Bu anlamda hem çocuğun malları korunmalı hem de mallar iyi bir şekilde semerelendirilmelidir³⁰. Ana ve babanın çocuğun mallarını yönetirken göstermek zorunda oldukları özen yükümünden ne anlaşılması gerektiği konusunda ise bize TMK m. 363 yol göstermektedir³¹. Söz konusu maddenin ilk fıkrasına göre çocuk mallarının yönetiminde ana ve baba malların geri verilmesinde vekil gibi sorumludur. Buradan hareketle, ana ve babanın yönetiminin sona ermesinde vekâlet hükümleri uygulanacaksa, yönetim sırasında da vekil gibi sorumlu olduğu sonucuna varılabilir. Vekâlet sözleşmesinde, vekilin özen borcu, edim sonucunun başarılı biçimde gerçekleşmesi için yaşam deneyimlerine ve işlerin olağan akışına göre edimin yerine getirilebilmesi için gerekli davranışlarda bulunmak ve edimin gerçekleştirilmesini engelleyecek davranışlardan kaçınmaktır³². Vekilin özen yükümü, TBK. m. 506/II gereğince objektifleştirilmiş bir özen yükümü niteliğindedir. Buna göre, “...benzer alanda iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir vekilin göstermesi gereken davranış esas alınır” hükmü gereği ana ve baba çocuk mallarını yöneten basiretli ana ve babanın, göstereceği özeni göstermek zorundadır. Ana ve baba çocuğun mallarını yönetirken işlerin olağan akışına göre gerekli davranışlarda bulunmalı, önlemler almalı, malların iyi yönetimine engel olacak davranışlardan kaçınmalıdır³³. Bu davranışların ölçüsü ise ortalama ana ve babanın velayet yetkisine ilişkin sahip olduğu zihinsel, fiziksel ve ruhsal yeteneklere uygun davranışlardır³⁴.

Yönetme hakkı, velayet devam ettiği sürece varlığını koruyacağı için, ana ve babanın evliliğinin sona ermesinde, velayet hakkı kendisine verilen

²⁷ Bu terim, Türk Hukukunda Uygulama Tüzüğü'nün 15. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, “Vasinin vesayetine verilen kişinin bakımına eğitimine, kişilik haklarının korunmasına ve hukukî işlemlerde temsiline ilişkin olarak gereken özeni göstermek, mal varlığını iyi bir yönetici gibi yönetmek zorundadır” hükmünde yer almaktadır, naklen **Başpınar**, 182.

²⁸ **Hegnauer**, PN. 65, Art. 290; **Öztañ**, 685; **Başpınar**, 182.

²⁹ **Hegnauer**, PN. 28.04, 231.

³⁰ **Hegnauer**, PN. 28.04, 231; **Bıderbost**, PN. 5-6, Art. 318 ZGB.

³¹ **Öztañ**, 702.

³² **Aral/Ayrancı**, 401; **Tandoğan**, 410; **Başpınar**, 160-166.

³³ **Reusser**, 78; **Bıderbost**, PN. 6, Art. 318 ZGB.

³⁴ **Gümüş**, 218; **Yücel**, 138.

tarafa, kanun tarafından bazı yükümlülükler getirilmiştir³⁵. Buna göre, velayet kendisine bırakılan eşe, hâkime çocuğun malvarlığının dökümünü gösteren bir defter vermek ve bu malvarlığında veya yapılan yatırımlarda gerçekleşen önemli değişiklikleri bildirme yükümlülüğü öngörülmüştür (TMK m. 353). Bunlara ek olarak, ana ve baba yönetme hakkına sahip olduğu malları sadece kullanabilir³⁶. Önceki Medeni Kanunda çocuk malları üzerinde ana ve babanın intifa hakkı olduğu kabul edilmişken, yeni Medeni Kanunda çocuğun malları üzerinde sadece ana ve babaya kullanma hakkı tanınmıştır. Yeni Kanunda çocuk malları üzerinde ana ve babanın yetkisi daraltılmıştır.

C. Ana ve babanın Yönetim Hakkının Dışında Kalan Mallar

Çocuğun bazı mallarının yönetim hakkı, ana ve babanın yönetme hakkı dışına çıkarılmıştır. Çocuğun bu şekilde yönetilen mallarına serbest mallar adı verilmektedir³⁷. Bu husus TMK m. 357-359. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bunlardan ilki, çocuğa yapılan karşılıksız kazandırmalardır³⁸. Karşılıksız kazandırmalar, TMK m. 357/T’de düzenlenmiştir. Buna göre, “*Ana ve baba faiz getiren yatırım ve tasarruf hesabı açılmak üzere ya da açıkça ana ve babanın kullanmaması koşuluyla çocuğa yapılan kazandırmaların gelirlerini kendi menfaatlerine sarf edemezler*” şeklinde hüküm altına alınmıştır³⁹. Kanun maddesindeki anlamdan çocuk malları için ikili bir ayırımın olduğu çıkarılabilir. Eğer çocuğa yapılan kazandırma faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılması şeklinde olacak ise, bu tür kazandırmaların ana ve baba tarafından sarf edilmemesi için kazandırmayı yapanın ayrıyeten belirtmesine gerek yoktur. Ancak diğer taraftan, eğer karşılıksız kazandırmayı yapan kişi kazandırmanın ana ve baba tarafından kullanılmasını istemezse bunu en geç kazandırmanın yapıldığı anda belirtilmesi gerekir. Aksi takdirde yapılan kazandırmanın ana ve baba tarafında sarf edilmesinin önüne geçilemez. Bu tür kazandırmalarda da kural olarak yönetim hakkı, ana ve babaya aittir. Ancak kazandırmayı yapan, bu yönetim hakkının da ana ve babadan alınmasını talep edebilir (TMK m. 357/II).

³⁵ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.127, 300; Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1689, 347; Biderbost, PN. 7 Art. 318 ZGB.

³⁶ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.128, 300.

³⁷ Breitschmid, PN. 5 vd, Art. 318 -321/322 ZGB; Herzig, PN. 58, 31; Rohde, 40 vd; Biderbost, PN. 1 Art. 323 ZGB; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 35, 502; Hegnauer, PN. 27.10; Öztan, 691.

³⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1693, 348; Riemer, Mehrfach, 84 ff; Keller, 27 ff; Hegnauer, PN. 28.10; Biderbost, PN. 4, Art. 323 ZGB.

³⁹ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.131, 301; Baygın/Doğan, 410-411.

Karşılıksız kazandırmalar, konusunda ana ve babaya getirilen sınırlama, çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk olduğu durumlarda, hâkimin belirleyeceği miktarda bu mallara başvurma imkânını kaldırmamıştır. Türk Medeni Kanunu m. 356/II bu tip kazandırmalar içinde uygulanır⁴⁰ (TMK. m. 356/I)⁴¹.

Ana ve babanın tasarruf edemeyeceği diğer bir hal ise, mahfuz hissedir⁴². Çocuğun, murisin kendisine vermek zorunda olduğu mahfuz hisseler üzerinde ana ve babanın tasarruf yetkisi yoktur, fakat ana ve baba mahfuz hisse üzerinde yönetim hakkına sahiptir. Ancak, miras bırakan, yönetim hakkını yapacağı ölüme bağlı tasarrufla mahfuz hisseyi ana ve babanın yönetimi dışında da bırakabilir. Bu durum, TMK m. 358'de, “*ölüme bağlı tasarruf yoluyla çocuğun saklı payı ana ve babanın tasarrufu dışında bırakılabilir*” şeklinde düzenlenmiştir. Eğer saklı pay için ana ve babanın yönetim yetkisi kaldırılmışsa, ana ve baba bu malların gelirlerini ancak TMK. m. 355/I ve 356/II çerçevesinde kullanabilir⁴³. Ayrıca, miras bırakan saklı payın yönetimini üçüncü bir şahsa bırakmışsa, miras bırakanın tasarrufunda bu kişinin belirli zamanlarda sulh hâkimine hesap vermesini de talep edebilir (TMK m. 358/II). Ancak miras bırakan vasiyetinde böyle bir düzenlemeyi öngörmemişse, üçüncü şahsın yine de vesayet makamına hesap vermesinin gerekip gerekmediği hususunda maddede açıklık bulunmamaktadır. Burada kanunda boşluk söz konusudur. Boşluk aynı kuraldan kıyas yolu ile yararlanılarak doldurulmalı ve vesayet makamının yönetimle görevlendirilen üçüncü şahıstan belli aralıklarla hesap isteyebileceği kabul edilmelidir⁴⁴.

Çocuğun mallarından ana ve babanın tasarruf edemeyeceği hallerden bir diğeri de, çocuğa meslek ve sanat icra etmesi için verilen mal ve kişisel kazançtır⁴⁵. Ana ve baba tarafından bir meslek veya sanat ile uğraşması için

⁴⁰ Breitschmid, PN. 3, Art. 321/322 ZGB.

⁴¹ TMK. m. 356 “ Olağan ihtiyaçlar gerektirdiği ölçüde sermaye biçiminde ödemeler, tazminatlar ve benzeri edimler çocuğun bakımı için kısmen kullanılabilirler.

Çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk varsa hâkim, ana ve babaya belirlediği miktarlarda çocuğun diğer mallarına da başvurma yetkisini tanıyabilir”.

⁴² Dural/Öğüz/Gümü, PN. 1695, 348; Hegnauer, Ausschluss, PN. 17 ff; Breitschmid, PN. 4 Art. 321-322; Öztan, 691.

⁴³ Breitschmid, PN. 4, Art. 322 ZGB.

⁴⁴ Öztan 692.

⁴⁵ Brückner, PN. 244; Riemer, PN. 99; Hausheer/Aebi-Müller, PN. 07.81 ;Breitschmid, PN. 2 Art. 323 ZGB; Biggler-Eggenberger, PN. 48 vd Art. 19 ZGB; Büchler/Vetterli, 234 ; Herzig, PN. 59, 31; Huber, 61; OG. 2 ZK 1989 HAVE 1989 N. 10, in: SJZ 87/1991, 248; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 35, 502; Biderbost, PN. 7, Art. 323 ZGB.

çocuğa kendi malından verilen kısmın yönetimi çocuğa aittir (TMK m. 359/f.1). Bu takdirde çocuk, icra ettiği meslek ve sanatın gerektirdiği işlemlerde sınırlı olmak üzere fiil ehliyetine sahip olur⁴⁶. Burada çocuğun sınırlı ehliyetsizlik durumunun genişleyerek kendi kazancı ile sınırlı olmak kaydıyla bir tam fiil ehliyetine sahip olması söz konusudur. Dolayısıyla kendisine verilen mallar hakkında meslek ve sanatının gereği olan hukuki işlemleri tek başına yapabilir.

Çocuk, kendi kişisel kazancı ve bu kazançla elde ettiği malvarlığı değerleri üzerinden yönetim hakkına sahiptir⁴⁷. Çocuğun kişisel kazancı, onun iş görme faaliyetleri sonucu elde ettiği; bedeni veya fikri emek ürünü olan edinimleri ve bunların yerine geçen değerlerden oluşur. Çocuk evde ana ve babası ile beraber yaşıyor ise, ana ve baba ondan kendisinin bakımı için uygun bir katkıda bulunmasını talep edebilirler (TMK m. 359/II).

Çocuk ana ve baba ile birlikte oturmuyorsa, ana ve babanın yine de kendisine bakımı için uygun bir katkıda bulunmasını isteyip isteyemeyeceği, Kanunda özel olarak düzenlenmemiştir. Ancak mevcut kuralın, çocuğun ana ve baba ile birlikte oturmaması halinde de uygulanmasının kabulü gerekir. Her iki halde de, talep edilecek meblağ çocuğun bütün masraflarını karşılayacak miktarı kapsayabilir. Ana ve baba bakıma muhtaç ise kazancı olan çocuk yardım yükümlülüğü altındadır⁴⁸.

D.Yönetim Hakkının Sona Ermesi

Çocuk mallarını yönetme hakkı, kural olarak, ana ve babadan velayet haklarının sona ermesi veya yönetimin her ikisinden (TMK m. 361/I) alınması ile sona erer. Bu durumda çocuk mallarını yönetme hakkı, ergin olan çocuğa, çocuk vesayet altında ise vasisine veya yönetim kayyımına verilmişse ona devredilir (TMK m. 362)⁴⁹. Çocuğun ergin olması, ana ve babanın ölümü veya gaipliğine karar verilmesi de velayet hakkını kendiliğinden sona erdirir⁵⁰.

⁴⁶ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.133, 301; Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1696, 348.

⁴⁷ Hegnauer, PN. 28.13; Breitschmid, PN. 35, Art. 276 ZGB; Huber, 141.

⁴⁸ Hegnauer, 28.13; Bretschmid, PN. 9, Art. 323 ZGB; Öztan, 693.

⁴⁹ “Davacının nikâhsız birlikteliğinden olma çocuğunun 18 yaşını doldurmak üzere olduğunu, reşit olduğu takdirde mallarını satacağını söylediğini belirterek, küçüğün korunması için malların annesi tarafından satılmasına izin verilmesinin talep edilmiştir. Davacı anne küçüğün velisi ve yasal tek temsilcisidir. Hâkimden izin almaksızın taşınır veya taşınmaz hangisi olursa olsun çocuk mallarını satabilecek, onun mallarını yönetecek ve bununla yükümlü olacaktır. Yönetim hakkı sona erince de çocuğun mallarını hesabıyla birlikte ergin çocuğa, vasisine veya kayyımına devredecektir. Davanın reddine karar verilmesi gerekir” (Y. 2. HD., T. 29.03.2011, E. 2009/16485, K. 2010/5916, naklen Kazancı otomasyon).

⁵⁰ Biderbost, PN. 3, Art. 328/329 ZGB.

Ana ve babanın sorumluluğu, yönetimin kendilerinden alınması ve malları devretmeleriyle ortaya çıkar. Sorumluluklarının kapsamı ise, Türk Medeni Kanunu madde 363/f.1’de, “*ana ve baba çocuk mallarının geri verilmesinde vekil gibi sorumludurlar*” şeklinde düzenlenmiştir⁵¹. Medeni Kanun bu maddede “*velayet son tahlilde vekâlettir*” kuralını uygulamaya koymuştur⁵². Bu maddeye göre ana ve babanın vekil gibi sorumluluğu, onların yönetim haklarının ortadan kalkması ve malları devretmeleri halinde söz konusu olur⁵³. Ancak kanun maddesinde bu konuda iki sınırlama öngörülmüştür⁵⁴. İlki, ana ve baba, dürüstlük kuralına uygun olarak başkasına devrettikleri malların yerine sadece aldıkları karşılığı geri vermekle yükümlüdürler (TMK m. 363/II). İkinci sınırlama ise, ana ve babanın kanuna uygun olarak çocuk veya aile için yaptıkları harcamalardan dolayı tazminatla yükümlü tutulmamışlardır (TMK m. 363/III).

Ana ve baba, çocuğun mallarında meydana gelen zarardan sorumlu olmadıklarını ispat için, zararın meydana gelmesinde herhangi bir kusurlarının olmadığını yani çocuğun mallarını sadakat ve özenle yönettiklerini ispat etmeleri gerekir. Aksi takdirde, ana ve baba, çocuk mallarının yönetimi ile ilgili olarak sadece kasıtlarından değil aynı zamanda ihmallerinden de sorumludurlar. Ana ve baba çocuğun mallarını birlikte yönetmişlerse, her biri kendi kusurunun olmadığını ispat edebilir. Bunlardan her biri çocuğun mallarının yönetiminde kendisinden beklenen gerekli özen yükümünü yerine getirdiğini ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir. Aksi takdirde ana ve baba çocuk mallarında oluşan zarardan müteselsilen sorumludurlar⁵⁵.

Çocuk mallarında ortaya çıkan zarar dolayısıyla ana ve babanın sorumluluğunu doğuran hukuka aykırı fiil bizzat kendi fiillerinden

⁵¹ “Davacılar, dava konusu taşınmazların tapu kayıtlarının miras payları oranında iptalini ve payları oranında adlarına tescilini istemektedirler. Terekeye ait bir kısım taşınır ve taşınmaz mallar üzerindeki miras haklarının, ergin olmadıkları dönemde velayete sahip olan anneleri tarafından velayetin kullanılması kapsamında dürüstlük kuralına uygun olarak başkalarına devredilmiş olması, davacılar, annelerine karşı “aldığı karşılığı” isteme hakkı verir. Velayet hakkının kötüye kullanılması halinde ise, velayet hakkına sahip olan ana veya baba, çocuk mallarının geri verilmesinde vekil gibi sorumlu olurlar. Bu sorumluluk da “çocuk mallarıyla” sınırlıdır” (Y. 2. HD. T. 21.06.2012, E. 2012/11065, K. 2012/17098, naklen Kazancı Otomasyon).

⁵² Serozan, PN. 146, 295.

⁵³ Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 36, 504.

⁵⁴ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, PN. 17.137; Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1699, 349.

⁵⁵ İnan, 150,151; Öztan, 694; Baygın/Doğan, 406.

kaynaklanabileceği gibi, davranışlarından sorumlu oldukları üçüncü kişilerin⁵⁶ fiillerine de dayanabilir. Çocuk malları, ana ve babanın davranışlarından sorumlu olduğu kişiler sayesinde zarar görmüşse, onlar bu kişilerin seçiminde, gözetim ve denetiminde ve onlara talimat vermede gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilirler⁵⁷. Aksi takdirde üçüncü kişilerin fiillerinden de sorumludurlar. Buna karşın ana ve baba çocuğun mallarında meydana gelen tesadüfi ve ya normal kullanımlardan kaynaklanan eksilmelerden sorumlu değildir⁵⁸. Ayrıca ana ve babanın çocuğun malları için yaptıkları masrafları çocuk mallarından mahsup veya tazmin hakları da bulunmamaktadır. Ancak onlar çocuğun malları için olağanüstü harcamalar yapmışlarsa bunun bedelini çocuktan talep edebilirler⁵⁹.

IV. ÇOCUK MALLARININ KULLANILMASI

Türk Medenî Kanunu madde 354'e göre; "*ana ve baba, kusurları sebebiyle velayetleri kaldırılmadıkça, çocuk mallarını kullanabilirler*". Ancak, ana ve baba, yönetim hakkına sahip olmasalar bile, sarf ederek tüketmemek kaydıyla, Medeni Kanun'un 354. maddesi gereği kusurları sebebiyle velayetleri kaldırılmadıkça, çocuğun mallarını kullanabilirler⁶⁰. Ana ve babanın çocuğun mallarını kullanma hakkı, onlara çocuk mallarını yönetmelerinin, çocuğun bakım ve eğitim giderlerini yüklenmelerinin karşılığı olarak tanınmıştır; bu düzenlemenin temelinde aile dayanışması fikri yatar⁶¹. Ana ve babanın çocuk mallarını kullanma hakkı onların ekonomik düzeyleri ile ilgili değildir. Ana ve baba çok zengin de olsalar çocuğun mallarını kullanabilirler. Ana ve baba çocuk mallarını kullanırken özenli davranmalıdırlar ve çocuğun mallarını kullanmaktan onların yıpranmalarından normal kullanım derecesinde sorumlu olmazlar⁶².

⁵⁶ TBK. m. 66 ve 116'da yer alan yardımcı şahıslar ve ifa yardımcılarıdır.

⁵⁷ Akyüz, 175.

⁵⁸ Öztan, 694; Egger, PN. 1, Art. 300, 183.

⁵⁹ Egger, PN. 2, Art. 299 ZGB, 182; Akyüz, 294; İnan, 152; Öztan, 695.

⁶⁰ Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 34, 502; Affolter, 220 vd; "Ana ve baba, kusurları sebebiyle velayetleri kaldırılmadıkça, çocuğun mallarını kullanabilirler" (Y. 2. HD., 22.04.2010, E. 2009/3578, K. 2010/8083).; "Velayet nez edilmedikçe, velayeti elinde tutan ana veya babanın çocuğun mallarının gelirinden yararlanma hakları vardır. Ana ve babanın yararlanmaması koşuluyla çocuğa bağışlanan mallar yararlanma hakkı dışındadır" (Y. 2. HD., T. 07.03.2000, E. 2000/1337, K. 2000/2923, naklen Kazancı Otomasyon).

⁶¹ Akyüz, 261; İnan, 136; Öztan, 690; Baygın/Doğan, 409; Egger, PN. 1 Art. 292-293 ZGB.

⁶² Öztan, 690; Oğuzman/Dural, 291; Baktır, 86.

Ana ve babanın çocuğun mallarını kullanma hakkı da aynen yönetim hakkı gibi velayete bağlı olmakla birlikte bazı farklılık içerir. Keza, yönetim hakkı velayetin kaldırılması ile kendiliğinden kalkabildiği halde, kullanım hakkı velayet ana ve babadan kusurları sebebiyle kaldırılmış olmadıkça devam eder (TMK m. 354). Velayet, ana ve babadan veya onlardan birinden ağır hastalık veya özürsüzlük sebebiyle kaldırılmış olsa bile onlar yinede, çocuğa ait malları kullanmaya devam edebilirler⁶³. Ancak, ana veya babanın velayet hakkı, çocuğa karşı bedensel şiddet uygulanması, yeterli ilgi gösterilmemesi, yükümlülüklerin ağır biçimde savsaklanması, ırza geçme dâhil her türlü istismar ve kötü muamele dolayısıyla kaldırılmışsa, artık onların kullanım hakları da söz konusu olamaz⁶⁴.

Ana ve babanın çocuk mallarını kullanma hakkı, çocuk ergin oluncaya kadar devam eder. Bu hakkı ana ve baba birlikte kullanır. Ancak ergin olan çocuklar kısıtlandıkları zaman ana ve babalarının velayeti altına konulurlarsa, artık ana ve babanın çocuklarının mallarını kullanma hakları yoktur⁶⁵. Çocuğun, ana ve babanın ölümü, gaipliğine karar verilmesi, çocuğun ergin olması ana ve babanın kullanma hakkını kendiliğinden sona erdirir. Bunların yanı sıra, ana ve babadan birinin ölümü halinde, sağ kalan taraf, münhasıran kullanım hakkına sahip olur. Boşanma ve evliliğin butlanı dolayısıyla velayet hakkının eşlerden birine bırakılması halinde, diğer tarafın çocuk mallarını kullanma hakkının devam edip etmeyeceği konusu üzerinde durulması gerekir. Zira boşanma veya evliliğin butlanı halinde, velayet hakkının eşlerden birine verilmesi, diğerinin kusurlu olmasından çok, evlilik birliğinin ortadan kalkmasından sonra ana ve babanın velayet hakkını birlikte kullanmalarına hukuken imkân bulunmamasıdır⁶⁶.

Doktrinde bu konu tartışmalıdır. Bir görüşe göre, velayet ve dolayısı ile yönetim hakkından yoksun kalan eşe, çocuğun mallarını kullanma hakkının tanınmasının doğuracağı zorluklar göz önüne alınarak çocuğun mallarının kullanılmasının sadece velayet kendisine bırakılan kişiye ait olmalı, diğer eş de çocuk için ödeyeceği iştirak nafakasından ya çocuğun mallarının kullanımdan mahrum kaldığı kadar indirim yapmalı ya da hiç iştirak nafakası

⁶³ Akıntürk/Karaman, 427.

⁶⁴ Baktır, 85; Baygın/Doğan, 409.

⁶⁵ Akıntürk/Karaman, 427; Oğuzman/Dural, 285; Öztan, 394; Akyüz, 262; İnan, 136; Tekinay, 292.

⁶⁶ Baygın/Doğan, 409.

ödememelidir⁶⁷. Diğer bir görüş ise⁶⁸, burada TMK m. 354 anlamında velayetin kaldırılması söz konusu olmadığını, velayetin kullanılmasının eşlerden birine bırakılması söz konusu olduğu için boşanma veya evliliğin butlanı davalarında, eşlerden birinin talebi üzerine hâkim, ana ve babanın çocuk malları kullanım tarzını TMK m. 182 çerçevesinde düzenleyebilir. Ayrıca, hâlihazırdaki Medeni Kanun velayet hakkı kaldırılrsa bile buna kusuruyla sebep olmayan ana ve babanın kullanma hakkının varlığını kabul etmektedir (TMK m. 354). Kanaatimizce de, bu son görüş diğer görüşe göre daha elverişli ve uygulama açısından daha pratik sonuçları olan bir görüştür.

Ana ve babaya tanınan yönetim hakkı, hem hak hem de yükümlülük niteliğindedir. Bundan dolayı, çocuğun mallarının yönetimini, ana ve baba üçüncü bir şahısla yönetim konusunda herhangi bir alt vekâlet sözleşmesi yapılmadıkça şahsen ve ücretsiz olarak gerçekleştirirler⁶⁹. Nitekim ana ve babanın çocuğun mallarının yönetiminden vazgeçmeleri mümkün değildir. Ancak çocuk mallarından yararlanma sadece ana ve babaya verilen bir hak niteliğindedir. Bundan dolayı, ana ve baba çocuğun mallarını kullanma haklarından her zaman feragat edebilirler⁷⁰. Ancak özellikle belirtilmelidir ki, gerek yönetim gerekse kullanma hakkı ana ve babanın bizzat kendilerine tanınmış olmaları ve velayetle doğrudan ilgili bulunmaları dolayısıyla başkalarına devredilemezler⁷¹.

V. ÇOCUK MALLARININ HARCANMASI

Medeni Kanun, ana ve babanın çocuk mallarından yararlanma yetkisini kaldırıp onlara sadece kullanım hakkı tanımıştır. Bunun anlamı ana ve baba artık çocuk mallarının gelirini, özellikle de çocuğun bakım ve eğitim giderlerini karşılayan miktardan fazlasını kendi ihtiyaçları için harcayamazlar ya da mal edinemezler⁷².

TMK. m. 355’de ise, ana ve babanın çocuk mallarının gelirlerini öncelikle çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için; hakkaniyete uyduğu

⁶⁷ Egger, PN. 3, Art. 292-293 ZGB, 160.

⁶⁸ Tekinay, 491.

⁶⁹ Bretschmid, PN. 6, Art. 318 ZGB; Keller, 58; Riemer, Mehrfach, 84 ff; Biderbost, PN. 7, Art. 318 ZGB; Breitschmid, Bank, 217 ff; Rusch, 581-583; BG 5P.57/2006, 30.05.2006.

⁷⁰ Tandoğan, 188; Oğuzman/Dural, 285.

⁷¹ Saymen/Elbir, 383; Tandoğan, 189; Oğuzman/Dural, 284; Velidedeoğlu, 379.

⁷² Dural/Öğüz/Gümüş, PN. 1691, 347; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 34, 502.

ölçüde aile ihtiyaçlarını karşılamak üzere harcanabileceği düzenlenmiştir⁷³. Kanun koyucu, ana ve babaya çocuğun mallarını harcarken uyması gereken ölçüt olarak hakkaniyet ölçütünü getirmiştir. Ana ve baba çocuğun mallarını kullanırlarken hakkaniyet ölçüsünde hareket etmek zorundadırlar. Burada yer verilen hakkaniyet ölçüsü TMK m. 4’de düzenlenmiş olan “*Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği durumlarda hâkim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir*” hükmüdür. Aksi halde hâkim, ana ve babanın kullanım hakkına müdahale eder. Bu konuda velayet, vesayet ve miras hükümlerinin kullanılmasına ilişkin Tüzükte de bir hüküm bulunmaktadır. Buna göre, “*çocuğun mallarının gelirlerinden onun bakımına, yetiştirilmesine ve eğitimine harcanan kısım, ancak ailenin sosyal ve ekonomik duruma, çocuğun aileye getirdiği ekonomik yükler gibi hakkaniyetin gerektirdiği sınırlar içinde ailenin ihtiyacına sarf edilir*” (VVMT. m. 5) hükmünde de hakkaniyet ilkesine yer verilmiştir. Ayrıca malın sarfından sonra gelirin fazlasının çocuk mallarına katılacağını öngörmüştür.

TMK m. 327/f.1’e göre; “*çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır*”. Ana ve babanın ekonomik durumları çocuğun bütün masraflarını karşılayabilecek düzeyde değilse, ana ve baba çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak için belli esaslar çerçevesinde çocuk mallarını sarf edebilirler⁷⁴. Hal ve şartlar gerektiriyorsa Kanun, çocuk mallarının gelirinin de bu yolda kullanılması imkânını (yetkisini) ana ve babaya tanımıştır (TMK m. 355). Kanun koyucu, çocuğun mallarının gelirinin sarfının yanı sıra bazı hallerde malvarlığının sermaye kısmının da sarf edilebilmesine imkân tanımıştır. Medeni Kanun madde 356/f.1’e göre, “*olağan ihtiyaçlar gerektirdiği ölçü de sermaye biçiminde ödemeler, tazminatlar ve benzeri edimler çocuğun bakımı için kısmen kullanılabilir*” şeklinde düzenleme yer almıştır. Çocuğun mallarına bu madde gereği, ancak çocuğun olağan ihtiyaçları için kısmen başvurulabilir. Buradaki ölçü çocuğun ihtiyacıdır. Bu durum VVMT m. 6/I’de de ayrıca vurgulanmıştır. Buna göre, “*olağan ihtiyaçların gerektirdiği durumlarda ve bu ihtiyaçların sınırları içinde kalmak üzere, çocuğa sermaye olarak yapılan ödemeler, uğramış olduğu zararların karşılığı olarak ödenen tazminatlar, ikramiyeler ile sosyal yardım*

⁷³ Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, PN. 32, 501.

⁷⁴ “Velayet hakkı bulunan tarafın çocuğun mallarını yönetmekte her ne sebeple olursa olsun yeterince özen göstermemeleri durumu mevcut olmadıkça hakim, çocuk mallarının yönetimi konusunda velinin yönetme hakkına müdahale edemeyeceği gibi bu sonucu doğuracak mahiyette bir kararda veremez (Y. 2. HD., 05.11.2007, E. 2007/14376, K. 2007/15034).

ve sosyal güvenlik kurumları tarafından yapılan ödemeler ve benzeri edimler, çocuğun bakımı için kısmen kullanılabilir”. Bütün bu düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, çocuk malından ancak gerekli görülen kısım harcanabilir⁷⁵.

Türk Medeni Kanunu madde 356/f.2’ye göre, “çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk varsa hâkim, ana ve babaya belirlediği miktarlarda çocuğun diğer mallarına da başvurma yetkisi tanıyabilir⁷⁶. Hâkim özellikle aşağıdaki durumlarda çocuk mallarının harcanmasına izin verebilir.

- Ana ve baba yoksulluk içinde bulunuyorlarsa, yani kendi servet ve gelirleriyle çocuğun giderlerini karşılayamıyorlarsa.

- Çocuğun bakımı, yetiştirilmesi veya eğitimi hususunda olağandışı ihtiyaçlar ortaya çıkmışsa,

Velayet hakkına sahip ana ve baba yönetim yetkileri çerçevesinde, çocuğun mallarında serbestçe tasarruf edebilirler; onların vasiler gibi hâkimden izin alma zorunlulukları yoktur⁷⁷. Veli ile vasi arasındaki en önemli fark, velinin çocuğun mallarının satılmasında, vasi gibi hâkimden izin alma zorunda olmamasıdır. Veli, çocuğun taşınır veya taşınmaz mallarında satış yoluyla tasarrufta bulunabilmek için değil, satış yoluyla elde edeceği ikame değeri (satış bedelini) çocuğun ihtiyaçları için harcayıp tüketebilme hususunda hâkimden izin almak durumundadır.

Ayrıca ana ve babanın çocuk mallarını satabilmesi için hâkimin izninin gerekli olmadığını Medeni Kanun madde 363/II hükmü de teyit etmektedir. Buna göre, ana ve baba, “dürüstlük kuralına uygun olarak” başkasına devrettikleri malların yerine sadece aldıkları karşılığı geri vermekle yükümlüdürler⁷⁸.

⁷⁵ BGer 5A_149/2011 E. 3.3.1; **Biderbost**, PN. 2vd, Art. 319-320 ZGB.

⁷⁶ **Kılıçoğlu**, 141; **Dural/Öğüz/Gümüş**, PN. 1691, 347; “Çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk varsa hakim, ana ve babaya belirlediği miktarlarda çocuğun diğer mallarına da başvurma yetkisini tanıyabilir” (Y. 2. HD., 20.06.2005, E. 2005/7288, K. 2005/9459).

⁷⁷ “Veli Kaya T.’nin Türk Medeni Kanununun 356/2. maddesindeki sorumluluktan kurtulmak için çocuk malına satış izni istediği kabul edilmelidir. Mahkemenin izin kararı doğrudur. Ancak açıklandığı gibi, buradaki izin vasinin satışına izni düzenleyen Türk Medeni Kanununun 462. maddesindeki izinden farklıdır. Ayrıca, Türk Medeni Kanununun 444/son maddesindeki pazarlıkla satış için ayrıca “denetim makamı” izni de velinin satışında gerekmez. Özetle, velinin çocuğun taşınmazını satışı hiçbir koşula tabi tutulamaz. Bu gibi izin isteklerinde veliye satışa iznin Türk Medeni Kanununun 356/2. maddesindeki bakım, yetiştirme ve eğitim amacıyla verildiğinin belirtilmesi gerekli ve yeterlidir” (Y. 2. HD., T. 28.04.2010, E. 2009/19741, K. 2010/8423).

⁷⁸ “Türk Medeni Kanununun 342 ve 462/1-2. maddeleri gereğince 327. ve 356. madde hükümleri koşullarının oluşması dışında çocuğun ana ve babası hâkimden izin almaksızın taşınır

VI. ÇOCUK MALLARININ KORUNMASI

Ana ve baba, çocuğun mallarının yönetim hakkının kendilerine yüklediği görevleri hiç ya da gereği gibi yerine getirmiyorlarsa, hâkim öncelikle genel önlemlere başvurur. TMK m. 360/f.1 genel önlemlerin neler olacağını sayılmamış, sadece hâkimin uygun olan önlemleri alacağını belirtmekle yetinmiştir.

Medeni Kanun madde 360/II'ye göre, hâkim, verdiği talimatlara uyulmaz veya belirli zamanlarda verilen bilgi ve hesabı yeterli görmezse, malların tevdi edilmesine veya güvence gösterilmesine karar verebilir⁷⁹. Ana ve babanın bu karar üzerine göstermek zorunda oldukları güvence, rehin gibi aynı veya kefalet gibi şahsi bir güvence olabilir.

Çocuğun mallarının tehlikede olması halinde bu tehlike başka şekilde önlenemiyorsa, hâkim yönetimin bir kayyım devredilmesine karar verebilir (TMK m. 361/I). Kayyım atanması durumunda velayet hakkı ana ve babada kalmakla beraber onların çocuk malları üzerindeki yönetim hakkı sona erer. Çocuğun malları kayyım tarafından yönetilir⁸⁰. Dolayısıyla bu hüküm TMK m. 360 karşısında bir “yedek hüküm” olarak karşımıza çıkmaktadır⁸¹. Hâkim resen veya ilgililerin hatta ana ve babanın talebi üzerine de kayyım atanmasına karar verir. Ayrıca hâkim, çocuğun bütün malvarlığı yerine belirli bir kısmı veya belirli bir mal varlığı üzerinde de kayyım tayin etme yoluna gidebilir⁸². Kanun koyucu burada küçük çocuğun malvarlığının korunmasına yönelik olarak bir tür yönetim kayyımlığını düzenlemiş bulunmaktadır. Burada atanan kayyım, hukukî niteliği itibarıyla bir yönetim kayyımı olsa da yetkiler açısından TMK m. 427 anlamında öngörülen şartlarda atanan yönetim kayyımına nazaran çok daha güçlü bir konuma sahiptir⁸³. Kanun maddesinde

veya taşınmaz hangisi olursa olsun çocuk mallarını satabilecek, 360. ve 361. maddelerdeki olumsuz koşullar gerçekleşmedikçe onun mallarını yönetecek ve bununla yükümlü olacaktır (TMK md. 352). Yönetim hakkı sona erince de çocuğun mallarını hesabıyla birlikte ergin çocuğa, vasisine veya kayyımına devredecektir (TMK md. 362)” (Y. 2. HD., T. 29.03.2010, E. 2009/16485, K. 2010/5916).

⁷⁹ **Biderbost**, PN. 1, Art. 324/325 ZGB.

⁸⁰ **Yücel**, 136 vd; **Gümüş**, 219; “..Vasi ve vesayeti altındaki küçüğün paydaş olduğu taşınmazlarla ilgili paylaşma sözleşmesi yapılmasında, vasi ile küçüğün menfaatleri çatışma halindedir. Bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün menfaati çatışmıyorsa, küçüğe kayyım atanması gerekir” (Y. 2. HD., 15.06.2010, E. 2010/733, K. 2010/11876).

⁸¹ **Breitschmid**, PN. 14, Art. 324/325, 1686; **Hegnauer**, PN. 28.25, 237; **Gümüş**, 219.

⁸² **Breitschmid**, PN. 14, Art. 324/325, 1686; **Gümüş**, 219; **Yücel**, 141.

⁸³ **Gümüş**, 220.

çocuğun mallarının sadece kayyım devri öngörüldüğü için ana ve babanın velayet hakkı, TMK m. 355 anlamında malvarlığı gelirlerinin harcanması ve TMK m. 356'ya dayalı çocuğun malvarlığının sermaye kısmına başvurma yetkisi devam etmektedir. Ana ve baba kayyımdan gerekli olan tutarda sermayenin kendisine bırakılmasını isteyebilir⁸⁴. Ayrıca ana ve baba TMK m. 355 ve 356 anlamında yaptıkları tasarruflardan kayyımı haberdar etmek zorundadırlar.

Türk Medeni Kanunu m. 361/II'de yine çocuk mallarının korunması için alınacak önlemlere yer verilmiştir⁸⁵. Buna göre, “*çocuğun yönetimi, ana ve babaya ait olmayan malları tehlikeye düştüğünde hâkim, aynı önlemlerin alınmasını kararlaştırabilir*”. Buradan hareketle, TMK m. 357/II ve TMK m. 358/II uyarınca çocuğun serbest mallarının yönetimi için atanan üçüncü kişi veya TMK m. 359 uyarınca kendisine meslek ve sanatı için verilen mallar ve kişisel kazancı TMK 359/II'den doğan sınırlama dışında serbestçe sarf ve yönetim yetkisine sahip olan çocuk hakkında, TMK 360 ve 361/I'deki önlemler, şartları gerçekleştiği ölçüde uygulama alanı bulacağı tespit edilebilir. Kanun metninde yer alan “*aynı önlemler*” den kasıt TMK 360 ve 361/I'dir. Kendisine meslek ve sanat kurması için verilen mal ve kişisel kazancı üzerinde tam bir yönetim ve tasarruf yetkisine sahip olan ayırt etme gücüne sahip çocuk bakımından, çocuk yönetim tarzı ile menfaatlerini ciddi olarak tehlikeye düşürüyorsa özellikle de bakımı için gerekli masrafları artık karşılayamayacak durumda ise çocuğa bir kayyım atanır⁸⁶. Buradaki kayyımlık, yönetim kayyımlığıdır.

Medeni Kanun madde 361/III'e göre, çocuk mallarının gelirlerinin veya bu mallardan ayrılmış belirli miktarların kanuna uygun şekilde sarf edileceğinden kuşku duyulursa hâkim, bunların da yönetimini bir kayyım bırakabilir. Bu hüküm, ana ve babanın çocuk mallarını harcama yetkisini sınırlayan bir düzenlemedir. Çocuğun mallarının gelirleri öncelikle çocuğun bakımı, eğitimi, yetiştirilmesi için, hakkaniyete uyduğu ölçüde de ailenin gereksinimleri için harcanabilir. Çocuğun mallarından tazminat, sermaye biçiminde ödemeler ve benzerleri çocuğun bakımı için olağan gereksinimler gerektiği ölçüde, diğerleri çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için

⁸⁴ Breitschmid, PN. 14, Art. 324/325 ZGB, 1686; Hegnauer, PN. 28.25, 237.

⁸⁵ “Ana ve baba, çocuğun mallarını yönetmekte her ne sebeple olursa olsun yeterince özen göstermezlerse hakim, malların korunması için uygun önlemleri alır” (Y. 2. HD., 01.03.2010, E. 2009/12905, K. 2010/3737).

⁸⁶ Hegnauer, PN. 28.26, 237; Gümüş, 220; Yücel, 142; Öztan, 697.

zorunluluk varsa yargıcın belirlediği miktarda kullanılabilir⁸⁷. Burada çocuğun mallarını kanunda belirtilen sınır dâhilinde ana ve babanın harcama yetkisi düzenlenmiştir. Ancak eğer ana ve babanın bu harcama konusunda haklarını kötüye kullanacakları anlaşılıyorsa çocuğun malları için kayyım atanır. Burada atanacak olan kayyım, maddenin diğer iki fıkrasında belirtilen kayyımlardan farklı olarak hem çocuğun malvarlığını hem de kişisel bakımını, yetiştirilmesini güvence alınması altına görevlerini de yerine getirmek üzere atanır. Buradan hareketle denilebilir ki, maddenin bu fıkrasında düzenlenen kayyımlık diğerlerinden farklı olarak sui generis bir kayyımlık türüdür⁸⁸. Atama yapabilmek için, çocuğun mallarının tehlikeye düşmesini, ana ve babaya karşı alınacak talimat verme gibi hafif tedbirlerin önleyememiş olması gerekir⁸⁹.

SONUÇ

Çocuk, hak ehliyeti ile birlikte, miras, bağışlama gibi ana ve baba dışında üçüncü kişiler tarafından kendisine verilen kazandırmalar sonucu ve henüz fiil ehliyetini kazanmadan kendisine bırakılan mal ve parayı kullanarak kendi uhdesinde mal varlığına sahip olabilir. Bu şekillerde elde edilen mal varlığının korunması için ana ve baba velayet devam ettiği müddetçe çocuğun mallarını yönetme hak ve yükümlülüğüne sahiptir. Bu yetkiye sahip olan ana ve baba çocuğun mallarını kanunun çizdiği sınırlar içinde çocuğun yararına onun bakımı eğitimi ve gerekli koşullar mevcut olduğu takdirde kendi ihtiyaçları doğrultusunda kullanma haklarına da sahiptirler. Bu yetkilerin kullanımında ana ve baba hâkimden veya herhangi bir üçüncü kişiden emir veya talimat alamaz. Burada tamamıyla ana ve babanın yükümlülüğünü TMK. m. 2/I çizer. Ana ve baba çocuk mallarını yönetirken geçerli olan dürüstlük kuralına uymadıkları müddetçe hâkim olaya müdahale ederek her ikisinden de çocuğun mallarını yönetme hak ve yükümlülüğünü alarak bu konularda görevli olmak üzere kayyım atayabilir. Atanan kayyım çocuğun malvarlığını koruma yükümlülüğünün yanı sıra onun kişisel gelişimi ile de yakından ilgilenme hakkına sahip olabilir. Kayyımın görev yetkilerini, atanma şartları belirler. Bu kararı ve kararın içeriğini hep çocuğun menfaati belirler. Hâkim çocuk mallarının korunmasında gerekli olan bütün tedbirleri alarak çocuğun üstün yararını korumayı amaçlar.

⁸⁷ Dural/Öğüz/Gümüş, 346; Öztan, 689; Yücel, 143.

⁸⁸ Riemer, Mehrfach, 86; Schnyder/Murer, PN. 79 Art. 379 ZGB; Bokstaller, 69 ff; Gümüş, 222.

⁸⁹ Breitschmid, PN. 16, Art. 324/325 ZGB, 1686.

KAYNAKÇA

- Affolter, Kurt:** Anzehrung des Kindesvermögen und Vollwaisen zur Deckung des Unterhaltsbedarf?, ZVW 60 (2005) 220 vd.
- Akıntürk, Turgut/Karaman Ateş, Derya:** Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku C. II, İstanbul 2011.
- Akyüz, Emine:** Türk medeni Kanununa Göre Çocuğun Malları Bakımından Korunması, AÜEBFD, S. 1-4, 1979.
- Aral, F./ Ayrancı, H.:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Genişletilmiş 9. Bası, Ankara 2012.
- Arpacı, Abdülkadir:** Türk medeni Kanunu Açısından Müşterek Mülkiyette Yararlanma ve Yönetim, İstanbul 1990.
- Başpınar, Veysel:** Vekilin (Avukatın, Hekimin, Mimarın, Bankanın) Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, 2. Bası, Ankara 2004.
- Baktır, Selma:** Velayet Hukuku, Ankara 2000.
- Baygın, Cem/Doğan, Murat:** Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması ve Sarfı, AÜEHFD. C. IX, S. 1-2, s. 379-427.
- Biderbost, Yvo:** Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Zürich 2007.
- Biggler-Eggenberger Margrith:** Kommentar zu Art. 11–21 ZGB, in: Honsell Heinrich/Vogt Nedim Peter/Geiser Thomas (Hrsg.), Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1–456 ZGB, 4. A., Basel 2010.
- Bokstaller, Josef:** Die mehrfache Vormundschaft (Art. 379 II ZGB), Freiburg 1978.
- Bozer, Ali:** Medeni Kanunumuza Göre Ana ve babanın Çocuğun Mallarının İdaresinde Haiz Oldukları Serbestinin Hudutları, AÜHFD., C. IX, S. 3-4, 1952, s. 198-211.
- Breitschmid, Peter:** Kommentar zu Art. 131–134, 144–147, 276–295, 307–327 ZGB, in: Honsell Heinrich/Vogt Nedim Peter/Geiser Thomas (Hrsg.), Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1–456 ZGB, 4. A., Basel 2010.
- Breitschmid, Peter:** Fragen zum Bank und Kindesvermögen, in FS. Dieter Zobl, Zürich 2004 (Breitschmid, Bank).

- Brückner, Christoph:** Das Personenrecht, Zürich 2000.
- Büchler Andrea/Vetterli Rolf,** Ehe Partnerschaft Kinder, Eine Einführung in das Familienrecht der Schweiz, 2. A., Basel 2011.
- Dural, M/Öğüz, T/Gümüş, M. A:** Türk Özel Hukuku, Cilt III Aile Hukuku, İstanbul 2013.
- Egger, August:** Aile Hukuku III. Kısım Vesayet, (Çev. Tahir Çağa), İMK. 252-359, Ankara 1949.
- Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, İstanbul 2006.
- Hatemi, H/Serozan, R.:** Aile Hukuku, İstanbul 1993.
- Hausheer Heinz/Aebi-Müller Regina E.,** Kommentar zu 182–251 ZGB, in: Honsell Heinrich/Vogt Nedim Peter/Geiser Thomas (Hrsg.), Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1–456 ZGB, 4. A., Basel 2010.
- Hausheer, Andrea/Geiser, Thomas/Aebi-Müller, Regina E..** Das Familienrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches, Bern 2007.
- Hegnauer, Cyrill:** Grundriss des Kindesrecht, Auflg. 5, Bern 1999.
- Hegnauer, Cyrill:** Der Ausschluss des Pflichtteils des unmündigen erben von der elterlichen verwaltung, in FS Frank Vischer, Zürich 1983. (Hegnauer, Ausschluss).
- Helvacı, İlhan:** Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi, İstanbul 2002.
- Herzig, Christophe A.:** Das Kind in den familienrechtlichen Verfahren, Freiburg 2012.
- İnan, Ali Naim:** Çocuk Hukuku, İstanbul 1968.
- Keller, Marxer:** Studien elterlichen Vertretung und verwaltung des Kindesvemögen, Bern 1998.
- Kılıçoğlu, Ahmet:** Türk Medeni Kanunu'nda Diğer Eşin Rızasına Bağlı Hukuksal İşlemler ve Yasal Alım Hakkı, Ankara 2002.
- Öztan, Bilge:** Aile Hukuku, Ankara 2004.
- Özüğur, Ali İhsan:** Türk medeni Kanununun Değişen Yeni Düzenlemeleri ile Açıklamaları İçtihatlı, Velayet, Vesayet, Soybağı, Evlat Edinme Hukuku, Diğer Eşin Rıza ve Onamına Bağlı İşlemler, genişletilmiş 4. Bası, Ankara 2010.
- Reusser, Ruth:** Unterhaltspflicht, Unterstützungspflicht Kindesvemögen, Bern 1978.

- Riemer Hans Michael:** Personenrecht des ZGB, Studienbuch und Bundesgerichtspraxis, 2. A., Bern 2002.
- Riemer Hans Michael:** Verwaltung von Kindesvermögen durch Dritte gemäss Art. 321 Abs. 2, Art. 322 Abs. 2 ZGB und Beistandschaft gemäss Art. 325 ZGB, insbesondere in Gestalt der “mehrfachen Vermögensverwaltung” und der “mehrfachen Beistandschaft”, **ZVW 2001 S. 84 (Riemer, Mehrfach)**.
- Rohde Alexander W.:** Die Ernennung von Drittpersonen zur Verwaltung von Vermögen Minderjähriger (Art. 321 und 322 ZGB), Diss. St. Gallen 2006, Zürich/Basel/Genf 2006.
- Rusch, Arnold:** Konten für Dritte, AJP 2007, 561 ff.
- Saymen, Ferit, H/Elbir, Halid, K.:** Türk Medeni Hukuku, C. III Aile Hukuku, B. 2 İstanbul 1960.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2005.
- Schnyder, Bernhard/Murer, Erwin:** Berner Kommentar. Kommentar zum schweizerischen Privatrecht / Familienrecht / Die Vormundschaft Systematischer Teil und Kommentar zu Art. 360-397 ZGB, Bern 1984.
- Schwenzer, Ingeborg:** in: Basler Kommentar, zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, (Art. 1-456 ZGB), Hrsg. Honsell, heinrich/Vogt Nedim Peter/ Geiser, Thomas, 3. Aufl. Basel/Genf/München, 2006.
- Tandoğan, Haluk:** Aile Hukuku Ders Notları, Ankara 1965.
- Tandoğan, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. II. Ankara 1987
- Tekinay, Selahattin Sulhi:** Türk Aile Hukuku, 7. Bası İstanbul 1990.
- Tuor, P/Schnyder, B/Schmid, J/Rumo-Jungo,A.:** **Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 13. Auflage**, Zürich 2010.
- Velidedeoğlu, Hıfzı, V.:** Türk Medenî hukuku, C. II Aile Hukuku, B. 5 İstanbul 1965.
- Yücel, Özge:** Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili, Ankara 2011.

KISALTMALAR

- AJP. : Aktuelle Juristische Praxis.
Art. : Artikel (madde).
Aufg. : Auflage (bası).
AÜEBFD.: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi.
AÜEHFD.: Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi.
AÜHFD. : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.
B. : Band (Cilt).
BGB. : Bürgerliches Gesetzbuch für das Deutsche Reich vom 18. August 1896.
BGE. :Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts (ohne Zusatz: Amtliche Sammlung)
BM. : Birleşmiş Mülletler.
BJM. : Basler Juristische Mitteilungen (Basel)
BT. : Besonderer Teil (İsviçre Borçlar Kanunu Özel Kısım).
C. : Cilt.
E. : Esas.
FS. : Festschrift (Armağan).
HAVE. : Haftung und Versicherung (Sorumluluk ve Sigorta).
HD. : Hukuk Dairesi.
Hrsg. : Herausgeber (Yayıncı).
İBK. : İsviçre Borçlar Kanunu.
İMK. : İsviçre Medeni Kanunu.
K. : Karar.
m. : madde.
OG. : Ober Gericht (Yüksek Mahkeme).
PN. : Paragraf Numarası.
S. : Sayı.
s. : sahife.
SJZ. : Schweizerische Juristen Zeitung (Zürich).

- T. : Tarih.
TBK. : Türk Borçlar Kanunu.
TMK. : Türk Medeni Kanunu.
VVMT. : Vesayet ve Miras Hükümlerinin Kullanılmasına İlişkin Tüzük.
vd. : ve devamı.
Y. : Yargıtay.
YHGK. : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu.
YKD. : Yargıtay Kararlar Dergisi.
ZBJV. : Zeitschrift des Bernischen Juristenvereins (Bern).
ZGB. : Schweizerisches Zivilgesetzbuch vom 10. Dezember 1907 (SR 210).
ZVW. : Zeitschrift für Vormundtschaftswesen.

BOŞ